

Некролог

Obituary

ЛЕВКО КОЛОДУБ
(01.05.1930–23.02.2019)

Не стало Левка Колодуба. Хоча відійшов він у найкращі світи у вельми поважному віці, проте, у це важко повірити. Таким могутнім, міцної статури (відповідно до свого прізвища) був цей митець, не корився літам, працював до останньої хвилини, вражав ясним розумом, пам'яттю та ерудицією. За життя він здобув визнання та отримав численні державні й мистецькі нагороди: заслужений діяч мистецтв України (1973), народний артист України (1993), професор (1985), академік Національної академії мистецтв України (2004), лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка (2010), Композиторського конкурсу імені Мар'яни та Івана Коців (1992), Премії імені Бориса Лятошинського (1997), Премії імені Михайла Вериківського (2001), кавалер ордена «За заслуги» III ступеня (2000), володар Почесної відзнаки «Слобожанська слава» Харківської обласної державної адміністрації (2002).

Він мав беззаперечний авторитет як справжній професіонал, унікальний знавець симфонічного оркестру, майстер оркестрування. Композиторський доробок Л. Колодуба позначений міцним укоріненням у національний фольклор, схильністю до масштабних форм і просторового музичного мислення, барвистістю музичної мови.

Творча спадщина Л. Колодуба вражає масштабністю (загалом понад 200 найменувань!). Пріоритетне місце в ній належить симфонічним творам (загалом їх понад 30, зокрема 12 симфоній) – більшість з елементами програмності, щедрим використанням темброво-кolorистичних засобів. Етапною і показовою для стильового спрямування творчості композитора свого часу стала «Українська карпатська рапсодія» (1960). Лінію стильового поєднання жанрового етнографізму, картинної зображальності та симфонічності музичного вислову

поєднують «Гуцульські картинки» (1967), «Друга українська рапсодія», «Троїсті музики» (обидва твори – 1974 р.). На зламі XIX–XX ст. у стилі популярних інструментальних обробок народних мелодій написано 5 сюїт «Українських танців» (1996–2002). Схильність композитора до конкретної зображальності, симфонічної картинності віддзеркалилась у поемі «Великий Камень» (1953–1955), присвяченій пам'яті Івана Франка та в епіко-драматичній симфонії-думі «Шевченківські образи» (1964). Постійний пошук сучасних засобів виразності й оновлення манери оркестрового письма виразно проявився у Симфонії № 3 «В стилі українського бароко» (1984), у позначеній авангардними віяннями Симфонії № 6 «C-dur та А. Шенберг» (1999). Громадянським пафосом і драматичною насиченістю вирізняється Симфонія № 4, присвячена трагедії Чорнобиля (1986), та Симфонія № 5 «Про меморію» пам'яті жертв Голодомору й репресій (1990).

Важлива сторінка композиторського доробку Л. Колодуба – твори для музичного театру. Побудовані за принципами музичної драми опери «Дума про Турбаї» (1951), «Пробудження» (1976), «Незраджена любов» (1985) відбивають світоглядні конфлікти й трагічні зіткнення людських доль у часи великих суспільних зрушень – революції та Другої світової війни. Масштабна психологічна драма «Поет», написана до 175-річчя від дня народження Кобзаря (1988–2001), вирізняється розгорнутими монологічними сценами у поєднанні з жанровими епізодами та узагальненою символікою. Одним із перших в Україні Л. Колодуб звернувся до жанру мюзиклу, створивши яскраві сценічні зразки – «Місто закоханих» (1968), «Кохаю тебе» (1975), дитячу оперету «Пригоди на Міссісіпі» (1967 р., поставлено Київським театром оперети у 1971 р.).

Низці музично-театральних творів композитор подарував нове життя (створив їх нові редакції та оркестрування, а часом і дописав), зокрема, операм: «Утоплена» Миколи Лисенка (оркестрування та редакція), «Анна Ярославна» Антіна Рудницького (дописування, редакція та оркестрування для Національної опери України, 1995 р.); опе-

реті «Генуезькі серенади» Сергія Жданова (дописування, редакція та оркестрування для Київського театру оперети, 1970 р.); балетам: «Світанкова поема» на музику Віктора Косенка, лібрето Валентина Тимофєєва (1973), «Чарівний сон» на музику М. Лисенка, лібрето В. Тимофєєва (1983).

Левко Миколайович багато зробив для розвитку української духової музики (написав близько 80-ти творів). Його масштабні композиції та невеликі п'єси для духового оркестру й ансамблів різних складів, концерти для сольючих інструментів (гобою, фагота, валторни, тромбона, туби) позначені відмінним знанням специфіки духового виконавства, стали вагомим надбанням концертної естради й педагогічного репертуару.

Л. Колодуб – автор численних вокальних творів – солоспівів (зокрема – циклу на вірші Тараса Шевченка), хорів, пісень. Є в його композиторському доробку також вдалі приклади обробок народних пісень, зокрема «Турівські пісні», де майстерно опрацьовано фольклорні зразки, які побутують у місцевості, що пов'язана з дитинством композитора (містечко Прилуки на Чернігівщині).

Твори Л. Колодуба з успіхом виконувалися не лише в Україні, а і в Аргентині, Болгарії, Греції, Іспанії, Канаді, Китаї, Німеччині, Північній Кореї, Польщі, Румунії, США, Франції.

Понад півстоліття тривала педагогічна праця Левка Миколайовича. Розпочалася вона далекого 1957-го року в Київській консерваторії, де він вів клас композиції та інструментування (упродовж 1958–1960 рр. викладав музично-теоретичні дисципліни у Київському театральному інституті, 1966 р. повернувся до консерваторії). У 1977 році отримав звання доцента, у 1985-му – професора кафедри композиції. Упродовж 1997–2002 років композитор керував новоствореною кафедрою інформаційних технологій. Від 2002 року працював на посаді професора кафедри композиції, інструментування та комп'ютерних технологій. У своїй педагогічній діяльності він прагнув прищепити студентам знання вітчизняного фольклору, закономірностей розвитку оркестрових стилів, уважне ставлення до

РЕЦЕНЗІЇ

тембрової драматургії, найновіших композиторських технік у поєднанні з національними традиціями. Педагог створив власну композиторську школу. Його учні – Геннадій Сасько, Олександр Яворик, Сергій Бедусенко, Ігор Демарін, Олександр Жилінський, Володимир Магдейчук, Світослав Луцьов, Вікторія Польова, Богдана Працюк, Олександр Осадчий, Олександр Потієнко (обидва з Німеччини), Хосе Лопе-Мартін (Куба) та ін.

Левко Миколайович активно займався громадською діяльністю. Від 1953 року був членом НСКУ, працював референтом із пропаганди. Із 1962-го року був постійним членом правління, упродовж 1968–1974 років – президії, 1968–1979 років – членом правління СК СРСР, упродовж 1988–1994 років головою правління Музичного фонду України, протягом 1994–1999 років головою правління Київської організації НСКУ. Очолював Асоціацію діячів духової музики України. Був членом Національної Всеукраїнської музичної спілки України.

Левко Миколайович походив із родини інтелігентів: його батько Микола Олексійович працював інженером у Києві, у 1937-му році був репресований і розстріляний органами НКВС. Мати Лідія Андріївна була відомою оперною співачкою, бабуся Єфросинія Степанівна – вчителькою музики. Відомим співаком, а згодом режисером був дядько Олександр Колодуб. Після арешту батька родина змушена була переїхати до Харкова. Там музично обдарований хлопчик,

який уже вступив до Київської музичної десятирічки, продовжив навчання й у 1949 році закінчив Харківську середню спеціальну музичну школу по класу кларнета Григорія Рикова. У 1954 році він закінчив історико-теоретичний і композиторський факультети Харківської консерваторії по класу Михайла Тіца, навчався також по класу кларнета. Паралельно юнак підробляв артистом (грав на кларнеті) симфонічного оркестру в Харківському театрі опери та балету. І там його блискуче знання оркестру, виразові можливості різних (найперше – духових) інструментів було підкріплене практикою.

У 1954 році Левко Миколайович повернувся до рідного Києва, з яким відтоді не розлучався. Працював режисером Українського радіо, а згодом продовжував активно виступати у пресі, на радіо й телебаченні з питань музичної культури. Одружився з Жанною Юхимівною – піаністкою, композиторкою, педагогом Київської консерваторії, з якою в любові й злагоді прожив понад шість десятиліть. Родинну справу продовжила донька Оксана Колодуб, яка обрала професію музикознавця.

Упевнена, музика Левка Колодуба, що є цінним національним надбанням, надовго переживе її творця, слугуватиме його рукотворним пам'ятником. Як незабутнім залишиться він і в наших серцях.

*Колектив ІМФЕ ім. М. Т. Рильського
НАН України*